

Obsah

Slovo o autorech	5
Úvodní slovo	7
I. Všeobecná část – základy ochrany rostlin	9
6 I. 1. Základy integrované ochrany rostlin	10
I. 2. Charakteristika původců chorob rostlin	11
I. 3. Charakteristika živočišných škůdců rostlin	15
I. 4. Základy preventivní ochrany rostlin	18
I. 5. Základy biologické ochrany rostlin	21
I. 6. Základy chemické ochrany rostlin a používání pesticidů	22
I. 7. Slovník odborných výrazů	27
II. Speciální část – praktická ochrana rostlin	31
II. 1. Nеспецифické choroby a škůdci rostlin	32
II.2. Choroby a škůdci zeleniny	61
Choroby a škůdci listové a brukvovité zeleniny	61
Choroby a škůdci cibulové zeleniny	74
Choroby a škůdci kořenové zeleniny	83
Choroby a škůdci plodové zeleniny	93
Okurky a tykvovitá zelenina	113
II. 3. Choroby a škůdci ovoce	123
Choroby a škůdci jádrového ovoce	123
Choroby a škůdci peckového ovoce	145
Choroby a škůdci drobného ovoce a ořecháku královského	165
II. 4. Choroby a škůdci révy vinné	184
II. 5. Choroby a škůdci brambor	196
II. 6. Choroby a škůdci luskovin	209
II. 7. Choroby a škůdci kukuřice	218
II. 8. Choroby a škůdci máku	223
II. 9. Choroby a škůdci okrasných rostlin	228
Choroby kořenů, hlíz a cibulí	228
Škůdci kořenů a cibulí	231
Choroby nadzemních částí	233
Škůdci nadzemních částí	244
III. Speciální příloha – kalendář ochrany rostlin	249
IV. Speciální příloha – chemické tabulky	279
V. Seznam použité literatury	351
Rejstřík český	354
Rejstřík latinský	357

Úvodní slovo

Vážení čtenáři

představujeme vám publikaci, která by měla posloužit nejen jako zdroj užitečných informací, ale i jako praktická pomůcka v řešení problémů v ochraně rostlin proti chorobám a škůdcům. Publikace je určena pro širokou veřejnost, která se touto problematikou zabývá prakticky nebo teoreticky (laická veřejnost, zahrádkáři, zahradníci, profesionální pěstitelé zahradních a polních plodin, specializovaní pracovníci v resortu zemědělství apod.). Vzhledem k značnému rozsahu a bohaté nabídce barevných fotografií a kreseb je tato knížka velmi vhodná i jako učební pomůcka pro odborné střední a vysoké školy.

Předkládaná publikace by měla poskytnout čtenářům novější, kvalitativně vyšší a komplexní přehled o přístupu k ochraně rostlin, což ve většině publikací tohoto charakteru chybí. Proto je knížka dělená na všeobecnou a speciální část. V porovnání s jinými publikacemi podobného zaměření přináší následující inovace a zkvalitnění:

- Všeobecná část vyplňuje mezeru v základních poznatcích o škůdcích a původcích chorob rostlin. Pro pěstitele je užitečné, aby se o škůdcích, chorobách a příčinách jejich vzniku dozvěděli i něco podrobnějšího, co jim napomůže při pochopení podstaty a smyslu ochranných opatření.
- Ve všeobecné části jsou uvedeny základy preventivní, biologické a chemické ochrany rostlin, které jsou důležité pro pochopení speciálních systémů ochrany. Zvláštní pozornost je věnována správnému používání, rizikům a nežádoucím účinkům při používání pesticidů. Mezi zahrádkáři a laickou veřejností je totiž velký nedostatek v základních poznatcích a informacích o používání pesticidů, o jejich názvosloví, o riziku a nebezpečnosti pesticidů pro zdraví člověka apod. Tato problematika se v literatuře většinou obchází a zahrádkáři jsou vystaveni jen jednostranné propagaci používání chemických přípravků, přičemž nemají o nežádoucích účincích pesticidů žádné nebo jen minimální vědomosti.

- Důležitou pomůckou je i stručný slovník odborných výrazů používaných v ochraně rostlin, s kterými se zahrádkáři mohou v literatuře a jiných masmédiích setkat.

- Ve speciální části jsou uvedeny všechny důležité choroby a škůdci. Popis jednotlivých chorob a škůdců je soustředěn na charakteristiku symptomů, příčin vzniku, vývoje poškození a poměrně detailní popis je věnován ochranným opatřením. U ochranných opatření jsou specifikovány nejdříve preventivní opatření, kterými se dá chorobě předcházet. V souvislosti s biologickou a chemickou ochranou je u každé choroby a škůdce specifikováno, za jakých okolností je potřebná a kdy je pro zahrádkáře rentabilní a potřebná. Výskyt určité choroby nebo škůdce na rostlinách totiž neznamena automaticky nutnost použití chemické nebo jiné ochrany.

- Přínosem publikace je i popis možnosti záměny a odlišení od jiných chorob, který je uvedený u každé choroby, resp. škůdce.

- Základním pilířem při určování chorob a škůdců jsou obrázky, které v této knížce nejsou omezeny jen na typické symptomy. U mnohých chorob a škůdců jsou totiž symptomy zachyceny v různých vývojových stádiích a na různých částech rostliny, což výraznou mírou přispívá k brzké a správné diagnóze choroby, resp. škůdce.

- Důležitou předností této publikace je i uvedení některých chorob a škůdců, kteří se v podobných publikacích dříve neuváděli, resp. se doposud na území ČR a SR nevyskytovali.

- Druhým blokem speciální části je tabulkový přehled registrovaných přípravků proti jednotlivým chorobám a škůdcům. Tato část slouží zejména jako důležitý přehled nepoužívanějších přípravků, jejich koncentrací, způsobů účinku a účinných látek, jakož i pro správné určení dávky a koncentrace postřikové kapaliny.

- Velmi cennou a inovační součástí této publikace je kalendářní přehled výskytu škodlivých činitelů, chemické a biologické ochrany podle jednotlivých měsíců v roce. Kalendářní způsob uvedeného přehledu výraznou mírou ulehčuje pěstitelům orientaci v časovém sledu a plánování ochranných opatření. Také i připomíná důležité termíny ochrany v konkrétním časovém úseku.

Věříme, že tato kniha splní svoje poslání a stane se užitečným zdrojem informací a pomocníkem pro pěstitele, profesionály, zahrádkáře a širokou laickou i odbornou veřejnost.

Autoři

Autoři

Kamil Hudec – fyziologické a parazitické choroby rostlin (text a fotografie)

Ján Gutten – škůdci rostlin (text a fotografie)

Fotografie škůdců rostlin – archiv firmy Agrovita spol. s r. o., J. Matlák, G. Vanek, K. Hudec, ÚKSUP Bratislava, BASF Slovensko spol. s r. o.